

Sygn. akt VI U 861/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 czerwca 2014 r. w S.

sprawy J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania J. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 18 marca 2014 roku znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpoznaniu wniosku z 18 lutego 2014 r., odmówił J. K. (1) prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że ubezpieczona nie udowodniła okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego co najmniej 15 lat, nie osiągnęła wymaganego wieku 55 lat, po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

Pismem z 11 kwietnia 2014 roku ubezpieczona złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie. W uzasadnieniu wskazała, że wnosi o doliczenie do jej stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w latach 1976-1981 r. oraz okresów pobierania zasiłków dla bezrobotnych w latach 1995 i 1996. Dodatkowo wskazała, że doliczeniu do jej stażu ubezpieczeniowego powinien podlegać okres 5 letniej nauki przy zakładzie pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

J. K. (1) urodziła się w dniu (...) W dniu 18 lutego 2014r. złożyła w ZUS O/S. wniosek o emeryturę pomostową. W dniu złożenia wniosku ubezpieczona nie pozostawała w stosunku pracy (od 26 sierpnia 2013 r. jest zarejestrowana

w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna). Ubezpieczona nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Niesporne.

W dacie złożenia wniosku J. K. posiadała staż ubezpieczeniowy (okresy składkowe i nieskładkowe) wynoszące 27 lat, 4 miesiące i 7 dni. Na staż ów złożyły się następujące okresy:

- zatrudnienia od 2 września 1981 r. do 12 listopada 1982 r.,
- zatrudnienia od 28 stycznia 1983 r. do 31 października 1994 r. (w tym okresy korzystania z urlopów wychowawczych od 28 stycznia 1986 r. do 9 stycznia 1989 r., od 16 maja 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. i od 5 grudnia 1990 r. do 31 października 1994 r.),
- pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 18 lutego 1995 r. do 17 lutego 1996 r. (w tym okres pobierania zasiłku chorobowego od 3 lipca 1995 r. do 15 lipca 1995 r.),
- pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 1 stycznia 1998 r. do 27 lutego 1998 r.,
- zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1998 r. do 31 lipca 2013 r. (w tym okresy korzystania z zasiłków chorobowych od 5 czerwca 2013 r. do 29 czerwca 2013 r. i od 15 lipca 2013 r. do 28 lipca 2013 r.).

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek – k. 1-2 plik I akt rentowych;
- kwestionariusz dot. okresów składkowych i nieskładkowych – k. 5 plik I akt rentowych;
- oświadczenie z 17.02.2014 r. – k. 37 plik I akt rentowych;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 47 plik I akt rentowych.

J. K.w 1981 r. ukończyła Technikum (...) w G.uzyskując tytuł technika technologii obuwia o specjalności obuwnictwo przemysłowe.

Dowód: świadectwo ukończenia technikum zawodowego – k. 9 plik I akt rentowych.

W okresie od dnia 2 września 1981 r. do 12 listopada 1982 r. ubezpieczona była zatrudniona w (...) Zakładach (...) w G..

Dowód: zaświadczenie – k. 13-15 plik I akt rentowych.

Następnie, w okresie od dnia 28 stycznia 1983 r. do 31 października 1994 r., ubezpieczona była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) SA w K. na stanowisku kierownika magazynu. W okresie od 28 stycznia 1986 r. do 9 stycznia 1989 r. ubezpieczona korzystała z urlopu wychowawczego, w okresie od 10 stycznia 1989 r. do 15 maja 1989 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego, następnie w okresie 16 maja 1989 r. do 14 sierpnia 1990 r. korzystała z urlopu wychowawczego, w okresie od 15 sierpnia 1990 r. do 4 grudnia 1990 r. z urlopu macierzyńskiego, a następnie od 5 grudnia 1990 r. do 31 października 1994 r. ponownie z urlopu wychowawczego.

Dowody:

- świadectwo pracy – k. 17 plik I akt rentowych;
- zaświadczenie – k. 23 plik I akt rentowych.

W okresie od 1 kwietnia 1998 r. do 31 lipca 2013 r. ubezpieczona była zatrudniona w T. Spółdzielni Mieszkaniowej na stanowisku głównej księgowej w wymiarze 1/2 etatu (od 1 kwietnia 1998 r. do 31 grudnia 2003 r.), 3/4 etatu (od 1

stycznia 2004 r. do 31 lipca 2013 r.). W okresie od 5 czerwca 2013 r. do 29 czerwca 2013 r., od 15 lipca 2013 r. do 28 lipca 2013 r. korzystała ze zwolnień lekarskich.

Dowód: świadectwo pracy – k. 35 plik I akt rentowych.

Rodzice ubezpieczonej: J. i K. K. w okresie od 22 marca 1958 r. do 12 listopada 1987 r. posiadali gospodarstwo rolne o pow. 7,14 ha w (...). Ubezpieczona była zameldowana w (...) w okresie od 25 listopada 1960 r. do 19 stycznia 1982 r. oraz od 12 maja 1982 r. do 19 stycznia 1987 r.

Dowody:

- zaświadczenie z 1.04.2014 r. – k. 9 akt sprawy;

- poświadczenie zameldowania – k. 10 akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się całkowicie bezzasadne i świadczące o niezrozumieniu przez J. K. (1) treści stawianych przez ustawę warunków, uzyskanych do wymagania emerytury pomostowej.

W ocenie sądu bowiem zarówno w dacie wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji, ani w dacie wyrokowania J. K. nie spełniała któregokolwiek z warunków wymaganych do przyznania jej prawa do tego świadczenia (poza wymogiem posiadania ogólnego stażu pracy przekraczającego 20 lat).

Na wstępie należy podkreślić, iż przeprowadzana w Polsce od roku 1999 reforma systemu ubezpieczeń społecznych polega m.in. na stopniowej likwidacji możliwości wcześniejszego przechodzenia na emeryturę (w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny). Dla osób, które były aktywne zawodowo w większości w okresie obowiązywania poprzedniego ustroju, przewidziano jednak szereg rozwiązań przejściowych. Jednym z nich jest możliwość skorzystania z emerytury pomostowej. Prawo do tego świadczenia nie przysługuje jednak każdemu, kto o taką emeryturę wystąpi, a wyłącznie osobom, które spełnią łącznie wszystkie wymagane stosownymi przepisami warunki.

I tak, zgodnie z treścią przepisu art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237 poz. 1656, z późn. zm.), prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia **łącznie** (podkr. własne) następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei zgodnie z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Odnosząc powyższe wymogi do sytuacji J. K. (1), trzeba więc wskazać że:

1) ubezpieczona nie ukończyła jeszcze 55 lat (urodziła się (...)), a zatem już sama ta okoliczność uniemożliwiała przyznanie jej prawa do emerytury pomostowej;

2) ubezpieczona nie wykazała żadnego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze o jakich mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (czy to przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r., czy też po dniu 31 grudnia 2008 r.).

Sąd Najwyższy w wyroku z 13 marca 2012 r. w sprawie II UK 164/11 wyraził pogląd, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy "o szczególnym charakterze" lub "w szczególnych warunkach" nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem. Nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych ubezpieczony, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Pogląd ten Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę podziela w pełni.

Stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, mogące z wiekiem z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, stawiające przed pracownikami - mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej - wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W orzecznictwie sądów administracyjnych trafnie przyjmuje się, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy "o szczególnym charakterze" lub "w szczególnych warunkach" nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (por. przykładowo wyrok WSA w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2011 r., IV SA/Po 335/11 - LEX nr 863891).

W ust. 7 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano jednocześnie, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (a więc przed 1 stycznia 2009 r.) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, OSNP 2006 nr 13 - 14, poz. 218; 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007 nr 23 - 24, poz. 359; 29 stycznia 2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009 nr 7 - 8, poz. 103; 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009 nr 11 - 12, poz. 155; 19 maja 2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028).

Przy tych uwagach, dokonując interpretacji art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych, należy przyjąć, że ubezpieczona nie spełnia przesłanki określonej w art. 4 pkt 2 tj. przesłanki legitymowania się co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze - w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Wykazane przez ubezpieczoną okresy pracy, nie są okresami pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. W przypadku ubezpieczonej brak jest bowiem podstaw do uznania któregośkolwiek z okresów jej pracy za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. J. K. w czasie zatrudnienia pracowała jako księgowa i kierownik magazynu - stanowiska takie nie zostały wymienione ani w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych jako prace na stanowiskach w szczególnych warunkach ani w załączniku nr 2 do ustawy jako prace na stanowiskach w szczególnym charakterze. Stanowiska takie nie zostały również wymienione w dotychczasowych przepisach regulujących kwestie dotyczące nabywania emerytur wcześniejszych (art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Co więcej w okresie od dnia 1 kwietnia 1998 r. do 31 lipca 2013 r. ubezpieczona była zatrudniona na stanowisku głównej księgowej w wymiarze 1/2 etatu (od 1 kwietnia 1998 r. do 31 grudnia 2003 r.), 3/4 etatu (od 1 stycznia 2004 r. do 31 lipca 2013 r.). Niezależnie zatem od tego, że zajmowane przez ubezpieczoną stanowisko nie zostało wymienione ani w załączniku 1 ani w załączniku 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, to nawet gdyby w tym czasie ubezpieczona pracowała w warunkach szczególnych brak byłoby możliwości uznania wskazanego okresu pracy za okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu tej ustawy uważa się bowiem pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace, o których mowa w ust. 1 lub 3, w pełnym wymiarze czasu pracy (art. 3 ust. 4 i 5).

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że w niniejszym postępowaniu nie zachodziła już potrzeba analizowania, czy do ogólnego stażu ubezpieczeniowego J. K. należało także doliczyć okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, czy też okres pobierania zasiłku szkoleniowego od 10 lutego 1997 r. do 4 kwietnia 1997 r. (pozostałe wskazywane przez ubezpieczoną okresy pobierania zasiłków od 3 lipca 1995 r. do 15 lipca 1995 r. oraz od 1 stycznia 1998 r. do 27 lutego 1998 r. zostały uwzględnione przez organ rentowy przy wyliczaniu ogólnego stażu ubezpieczeniowego J. K.).

Doliczenie wskazywanych przez ubezpieczoną okresów do ogólnego stażu ubezpieczeniowego pozostawałoby bowiem bez wpływu na możliwość przyznania jej prawa do dochodzonego świadczenia.

W powyższej sytuacji, kierując się wszystkimi wyżej przedstawionymi względami, koniecznym stało się oddalenie odwołania, o czym orzeczono na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c.